LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085

Број 67 / април 2018.

ИНГ-ПРО

25 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИЗДВАЈАМО:

Неправилности утврђене у поступку контроле буџетске инспекције: измирење обавеза кад за то није постојао правни основ или кад су плаћања вршена супротно закону

Централни регистар фактура

Отпремнина кроз радноправну регулативу и одређене недоумице из праксе

Десет питања и одговора о озакоњењу објеката

Зелене (еколошке и енергетски ефикасне) набавке

www.propisiupraksi.rs • www.legeartis.rs

ЈАВНЕ НАБАВКЕ • РАДНО ПРАВО • ГРАЂАНСКО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО

25

ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИНГ-ПРО

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

LEGEARTIS ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VI, број 67, АПРИЛ 2018.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Владимир Саичић
Дејан Обренић
Драгана Станковић Николић
Марина Антић
Милан Рањеловић
Милош Јовић
Никола Пантелић
Слободанка Келечевић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Иако уобичајена у пракси, поводом отпремнине се нередко јављају дилеме, па у оквиру рубрике ***Радно право*** *пишемо о оним најчешћим које су се појавиле у вези са исплатом отпремнине.*

У рубрици ***Јавне набавке и буџети*** *и даље се бавимо неправилностима које су утврђене у поступку контроле буџетске инспекције, а скрећемо пажњу и на текстове о јавним набавкама.*

Када је у питању рубрика ***Грађанско право****, издвајамо текст у којем се кроз одговоре на практична питања разматра правни институт противизвршења.*

Прошло је више од месец дана од почетка рада Централног регистра фактура, тако да је у рубрици ***Привредно право*** *пажња усмерена на обавезу регистрације фактура.*

Међу значајним темама издвајамо и текст под називом ***Десет питања и одговора о озакоњењу објеката*** *у оквиру рубрике* ***Унакрсни поглед****.*

Осим наведених, ту су и други текстови у рубрикама ***Привредно право*** *и* ***Унакрсни поглед****, као и наше сталне рубрике* ***Портал читалаца, Регистар прописа*** *и др.*

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

...пасоша, дипломатског пасоша и ...ик о измени Правилника о обрасцу..., бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ...ца, објављен у „Сл. гласнику ... године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори", бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни...

КАЛЕНДАРИ...

- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а ко... недостојност за наслеђивање.

...остојност за наслеђ... РС", бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

...лан 4.

Не може наследити на основу закона... штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио... покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев... оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у... чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставочев... воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из... оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на странци која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко ...оца је примао ...ије мајке, а пок. А. М. издржавање није ...требно. Не може се говорити ни о ускр... помоћи оставиоцу, јер то не произилази ...изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у ...следње измене и допуне ...набавки

...15. године донеле су собом... о јавним набавкама из августа ... негативним референцама о ко... ...мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам ...ференце има двоструки појавни ... У случају кад одређује додатне ... ...ће у поступку јавне набавке... ...ти од... пословног капацитета... ...а у реализац... ...та набавке, односно је у претходном ... испоручивао добра, извршавао услуге или ... дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**. Оне које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке" за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи" код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве...

...авним набавкама из 2008. године. Сходно ...да важећим прописима, наручиоци су имали ...ућност да одбију понуду уколико поседују ...каз који потврђује да понуђач није испуњавао ...које обавезе по раније закљученим уговорима ...авним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС", бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу" понуђача – списак негативних референци.

...следње измене и допуне Закона о јавним ...ама из августа 2015. године („Сл. гласник ...15) донеле су собом **неколико измена ...реч о негативним референцама**:
- не... ...ференца као могућност, не и обавеза з...
- неве... ...угих, таксативно законом ненаведе... ...негативне референце за одређеност ...ој документацији;
- прецизир... ...одног периода који је обухваћен нега... ...ференцом;
- укидање списка... ...их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити својење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо...ених производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене ...а (682 комада × 1.832,... динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од ...000,00 динара по комаду изра...ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто			Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
1	2	3		5	6
			...спортски дресови	200.000,00	
			...алиха материјала		200.000,00
1.	910		Сировине и мате...		
			...ријала – спортски дресови		
		9000	Рачун за преузи... спортски дресови	500.000,00	
			...спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з...					
1а	9500		Материјали за... ...е залиха недовршене		500.000,00
	9600		Готови про... ...мање залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за ... ...недовршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на ... ...тих залиха из финансијског књиговодства		
			...ровине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
...а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500			
			Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
...улазне материјала у производњу у току године					

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

4 Неправилности утврђене у поступку контроле буџетске инспекције: измирење обавеза кад за то није постојао правни основ или кад су плаћања вршена супротно закону

10 Зелене (еколошке и енергетски ефикасне) набавке

15 Кривичноправна и прекршајна одговорност у вези са кршењем прописа о јавним набавкама

РАДНО ПРАВО

23 Отпремнина кроз радноправну регулативу и одређене недоумице из праксе

29 Уговор о стручном оспособљавању

32 Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за државне органе – преглед најважнијих измена –

ГРАЂАНСКО ПРАВО

36 Противизвршење – спорна питања у пракси

42 Правна схватања, ставови и закључци Врховног касационог суда

ПРИВРЕДНО ПРАВО

45 Централни регистар фактура

48 Често постављана питања у вези са Централним регистром фактура

54 Привремена мера кроз судску праксу привредних судова

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

59 Десет питања и одговора о озакоњењу објеката

62 Случајеви дискриминаторског поступања правних лица која се баве пружањем јавних услуга

РУБРИКЕ

67 Портал читалаца

70 Преглед прописа донетих између два броја

Неправилности утврђене у поступку контроле буџетске инспекције: измирење обавеза кад за то није постојао правни основ или кад су плаћања вршена супротно закону

Неправилности утврђене у поступку инспекцијске контроле наменског и законитог коришћења буџетских средстава приказане су на примерима измирења обавеза кад за то није постојао правни основ или кад су плаћања вршена супротно закону или другом пропису.

Слободанка Келечевић,
дипл. правник, виши буџетски инспектор у Министарству финансија

Законом о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – испр., 108/13, 142/14, 68/15, 103/15, 99/16 и 113/17 – у даљем тексту: Закон) прописана је одговорност за преузете обавезе, као и управљање преузетим обавезама.

Према Закону, преузимање обавеза представља ангажовање средстава од стране корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање по основу правног акта, за која се у моменту ангажовања очекује да представљају готовински трошак непосредно или у будућности.

Корисници буџетских средстава приликом извршења буџета пренос и расподелу средстава морају да врше искључиво са апропријације економске класификације на којој су опредељена средства за одређену намену.

Сходно томе, обавезе које преузимају директни односно индиректни корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање морају одговарати апропријацији која им је одобрена за ту намену у тој буџетској години.

Корисници буџетских средстава преузимају обавезе на основу писаног уговора или другог правног акта, уколико Законом није друкчије прописано. Преузете обавезе чији је износ већи од износа средстава предвиђеног буџетом, односно финансијским планом или које су настале у супротности са овим законом или другим прописом, не могу се извршавати на терет консолидованог рачуна трезора Републике Србије, односно локалне власти (члан 56. став 2. и 4. Закона).

Плаћање обавеза представља расход и издатак из буџета и мора да се заснива на рачуноводственој документацији. Правни основ у складу са законом и износ преузетих обавеза, који проистичу из изворне рачуноводствене документације, морају бити сачињени и потврђени у писаној форми пре плаћања обавезе (члан 58. став 1. и 2. Закона).

изводом број 29 у износу од 1.000.000,00 динара, 22. 1. 2018. године изводом број 51 у износу од 296.032,00 динара.

За претходно наведене рачуне нису пружени на увид налози за плаћање, тако да не може да се утврди да ли је плаћање извршено како је евидентирано у књиговодственој евиденцији, јер евиденција није формирана на бази веродостојне документације.

Плаћањем обавеза на овај начин поступљено је супротно одредбама члана 58. став 2. Закона о буџетском систему, чиме је учињен прекршај по члану 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему.

Треба истаћи да се у овим и сличним случајевима записником о контроли, као мером, предлаже повраћај незаконито исплаћених средстава у буџет, односно на рачун контролисаног буџетског корисника. Уколико контролисани субјекат не поступи по предложеној мери из записника, буџетски инспектор који је вршио инспекцијску контролу доноси решење да се изврши повраћај незаконито или ненаменски утрошених средстава.

Решење је коначно и против њега може да се покрене управни спор, што значи да контролисани субјекат нема право жалбе на ово решење. Уколико контролисани субјекат покрене управни спор, тужба којом је покренут управни спор не задржава извршење решења.

Важно је подсетити да приликом плаћања морају да се поштују рокови за измирење обавеза у складу са Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама. Рок за измирење обавеза дужника из јавног сектора, односно плаћање се врши у року предвиђеном чланом 4. овог закона, који уређује рок за измирење новчаних обавеза између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора.

ЗАКЉУЧАК

Законом о буџетском систему прописана је одговорност за преузете обавезе, као и управљање преузетим обавезама.

Корисници буџетских средстава преузимају обавезе на основу писаног уговора или другог правног акта, уколико Законом није друкчије прописано. Преузете обавезе чији је износ већи од износа средстава предвиђеног буџетом, односно финансијским планом или које су настале у супротности са овим законом или другим прописом, не могу се извршавати на терет консолидованог рачуна трезора Републике Србије, односно локалне власти.

Плаћање обавеза представља расход и издатак из буџета и мора да се заснива на рачуноводственој документацији. Правни основ у складу са законом и износ преузетих обавеза, који проистичу из изворне рачуноводствене документације, морају бити сачињени и потврђени у писаној форми пре плаћања обавезе.

Решењем се налаже повраћај средстава у износу у којем је плаћена обавеза, супротно одредбама Закона о буџетском систему.

Преузимањем и плаћањем обавеза, супротно одредбама Закона о буџетском систему, одговорно лице чини прекршај из члана 103. став 1. тачка 4) овог закона.

Одредбама члана 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему прописано је да ће се за ове прекршаје одговорно лице корисника буџетских средстава, одговорно лице корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање или друго одговорно лице казнити новчаном казном од 10.000 до 2.000.0000 динара.

Важно је подсетити да је одредбама члана 362а Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016) утврђена одговорност за ненаменско коришћење буџетских средстава, тј. да ће се одговорно лице корисника буџетских средстава или одговорно лице у организацији обавезног социјалног осигурања, које створи обавезе или на терет рачуна буџета одобри плаћање расхода и издатака преко износа од милион динара у односу на износ утврђен буџетом, финансијским планом или актом Владе којим се утврђује износ средстава позајмице, казнити новчаном казном или затвором до једне године.

Зелене (еколошке и енергетски ефикасне) набавке

Зелене набавке представљају процес у којем наручиоци купују таква добра, услуге и радове који имају мањи негативни утицај на животну средину у целокупном животном циклусу у односу на добра и услуге које би иначе купили, при чему имају исте функције.

Милош Јовић,
дипл. правник,
виши саветник у Управи за јавне набавке

Чланом 13. Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС”, бр. 124/12, 14/15 и 68/15 – у даљем тексту: ЗЈН) прописана је дужност наручиоца да набавља добра, услуге и радове који не загађују, односно који минимално утичу на животну средину, односно који обезбеђују адекватно смањење потрошње енергије – енергетску ефикасност, као и да, када је то оправдано, као елемент критеријума економски најповољније понуде одреди еколошке предности предмета јавне набавке, енергетску ефикасност, односно укупне трошкове животног циклуса предмета јавне набавке. Ово начело јавне набавке уведено је у систем јавних набавки актуелним законом, а последица је глобалног развоја свести о климатским променама и потреби очувања здраве животне средине, као и тежње ка максимизацији употребе природних ресурса у производњи и потрошњи енергије.

Како расходи државе приликом набавки добара, радова и услуга износе око 15% БДП-а, онда је и држава та која, не само кроз регулативу већ и кроз задовољење својих потреба, може да буде главни покретач иновација, пружајући стварне подстицаје за развој и афирмацију енергетске ефикасности и заштите животне средине. Ово је посебно важно у секторима где држава, односно предузећа под њеним патронатом представљају велики део тржишта, као што су велики инфраструктурни пројекти, здравство, јавни превоз итд.

Набавке којима се афирмише начело заштите животне средине и обезбеђивање енергетске ефикасности у литератури али и у пракси назива се зеленим набавкама.

Зелене набавке су набавке у којима је наручилац имплементирао перформансе које подстичу испољавање предметног начела на један од следећих начина:

1) одређивањем техничке спецификације тако да предмет набавке мора да има одређени ниво квалитета који гарантује одсуство или минимално присуство фактора који загађују животну средину;

2) одређивањем еколошких предности, елемената енергетске ефикасности и укупних трошкова животног циклуса предмета јавне набавке као елемента критеријума економски најповољније понуде;

3) дефинисањем еколошких и енергетски ефикасних захтева у фази извршења уговора. Према дефиницији Европске комисије, зелене набавке представљају процес у којем наручиоци купују таква добра, услуге и радове који имају мањи негативни утицај на животну средину у целокупном животном циклусу у односу на добра и услуге које би иначе купили, при чему имају исте функције.

Да би се смањили негативни ефекти на животну средину, у зеленим набавкама наручилац може да захтева:

а) што већу енергетску ефикасност производа и производног процеса;

б) употребу обновљивих извора енергије;

в) примену методологије животног циклуса производа (*Life Cycle Costing – LCC*), која не

средину (нпр. стандард ISO 14000), а затим и ниску употребу енергије и воде у реализацији услуга, као и што може да постави захтеве у вези с постојаношћу и трајношћу производа, да предвиди обавезу или могућност рециклирања, односно поновне употребе добара, затим да захтева употребу обновљивих материјала у изради добара, да постави максималне нивое потрошње енергије и воде при изради добара итд.

Изабрани понуђачи могу да имају и одређене обавезе у смислу едукације наручилаца (или других корисника), па је стога пожељно да се, приликом набавке рачунара који прати захтев *Energy Star* стандарда, установи обавеза добављача да уз рачунарску опрему достави приручник који се односи на функцију уштеде енергије и слична питања у области информационих технологија, који се унапред учитава у рачунар, или да обезбеди једноставан курс за подршку управљању енергетском ефикасношћу информационих технологија или онлајн-сервис са информацијама.

Такође, захтеви да се добра испоручују или услуге и радови извршавају тако да се минимизира загађење животне средине, могу да буду праћени подстицајима уколико се поступа у складу са тим захтевима, односно казнама уколико се чини супротно.

Кривичноправна и прекршајна одговорност у вези са кршењем прописа о јавним набавкама

Кривично дело *злоупотреба у вези са јавним набавкама* предвиђено је у члану 228. Кривичног законика, у глави XXII – Кривична дела против привреде, док је прекршајна одговорност за наручиоце и понуђаче прописана у одељку X Закона о јавним набавкама, где су у члану 169. побројани прекршаји за наручиоца, а у члану 170. прекршаји за понуђаче.

Драгана Станковић Николић,
дипл. правник
и сертификовани предавач за обуку службеника за јавне набавке

КРИВИЧНО ДЕЛО ЗЛОУПОТРЕБА У ВЕЗИ СА ЈАВНИМ НАБАВКАМА

Кривичноправна одговорност лица у вези са јавним набавкама предвиђена је кривичним делом злоупотребе у вези са јавним набавкама, сагласно члану 228. Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр.85/2005, 88/2005, 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016). Ово кривично дело налази се у XXII глави Кривичног законика, која носи назив „Кривична дела против привреде”.

Прописивање кривичних дела против привреде за циљ има заштиту привредног система једне земље и његово потпуно функционисање. Привредни систем јесте одраз целине друштвено-економских односа који

Тачком 4) става 3. члана 169. Закона о јавним набавкама прописано је да је у питању прекршај наручиоца у случају када спроведе поступак јавне набавке који није отворени или рестриктивни, а да нису постојали услови за спровођење друге врсте поступка. Наиме, наручиоци по правилу спроводе отворени или рестриктивни поступак. За ова два поступка нису потребни никакви додатни услови, разлози, нити мишљења и сагласности одређених органа. Друге врсте поступака спроводе се само када постоје правне могућности за њихово спровођење.

Тачком 5) става 3. члана 169. Закона о јавним набавкама предвиђена је такође прекршајна радња у случају када наручилац не донесе план јавних набавки, не објави план јавних набавки или не поштује правила о сачињавању плана јавних набавки. При сачињавању плана јавних набавки, у погледу испуњавања његове садржине и форме, потребно је поштовати члан 51. Закона о јавним набавкама, као и подзаконска акта, донета у складу са овим законом, која уређују поступак планирања.

Тачком 6) става 3. члана 169. Закона о јавним набавкама предвиђена је прекршајна радња и у случају када наручилац покрене поступак јавне набавке, а нису испуњени услови за покретање поступка. Услов за покретање поступка је, према члану 52. Закона о јавним набавкама, да је набавка предвиђена у плану јавних набавки.

Остале прекршајне одредбе односе се на закључење уговора и то када наручилац закључи уговор, а нису испуњени услови из члана 112. Закона о јавним набавкама. Овом одредбом су предвиђене ситуације када наручилац може да закључи уговор након истека жалбеног рока, а у неким случајевима и пре него што овај рок истекне. Такође су предвиђене и прекршајне радње у случајевима када наручилац измени уговор о јавној набавци супротно одредбама члана 115. овог закона или пак након поднетог захтева за заштиту права донесе одлуку, односно закључи уговор; ако супротно одлуци Републичке комисије закључи или изврши уговор или на основу одлуке Републичке комисије не надокнади подносиоцу захтева трошкове поступка заштите права или не поступи по налозима садржаним у одлуци Републичке комисије у року предвиђеном том одлуком.

Одредбама овог закона санкционисане су и одређене радње које се односе на понуђаче.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај понуђач, односно подносилац пријаве ако не чува поверљиве податке о наручиоцу, сагласно члану 15. Закона о јавним набавкама; поступи супротно одредби члана 25. овог закона, која прописује забрану радног ангажовања код добављача.

Једна од честих појава у пракси јесте пропуштање одређене чинидбе од стране понуђача која је инкриминисана као прекршај, а то је ако понуђач не обавести наручиоца о промени података или ако достави нетачне податке о испуњености услова за учешће у поступку, или даје нетачне податке у погледу стручних референци, или пак ако као подизвођача ангажује лице које није наведено у понуди и уговору о јавној набавци, супротно одредбама овог закона.

Такође, као прекршај је дефинисано још једно пропуштање чинидбе од стране понуђача – ако на основу одлуке Републичке комисије не надокнади наручиоцу трошкове поступка заштите права.

За ове прекршаје казниће се и одговорно лице понуђача, односно подносиоца пријаве новчаном казном од 30.000 до 80.000 динара. За предузетника, као понуђача, односно подносиоца пријаве, прописана је казна од 30.000 до 200.000 динара, док је за физичко лице прописана новчана казна у износу од 30.000 до 80.000 динара.

Овим законом је прописан дужи рок застарелости гоњења прекршаја него што је то предвиђено Законом о прекршајима („Сл. гласник РС”, бр. 65/2013, 13/2016 и 98/2016), чиме се даје на значају откривању прекршаја који су повезани са јавним набавкама, у којима се троше јавна средства, при чему наведени рок износи 3 године од учињеног прекршаја. Сагласно Закону о прекршајима, покретање и вођење прекршајног поступка у сваком случају застарева када протекне два пута онолико времена колико се по Закону тражи за застарелост.

Отпремнина кроз радноправну регулативу и одређене недоумице из праксе

Отпремнина је један од најпрепознатљивијих института радног права. Иако уобичајена у пракси, поводом ње се неретко јављају дилеме, које су управо и тема овог текста.

Милан Ранђеловић,
адвокат у Адвокатској канцеларији ЈПМ Јанковић–Поповић–Митић

Отпремнина се начелно јавља у три облика: 1. отпремнина приликом одласка у пензију; 2. отпремнина у случају вишка запослених; 3. стимулативна отпремнина. На почетку ће бити речи о овим типовима отпремнине и то у општем радном законодавству, а затим и о специфично нормираним отпремнинама у јавном сектору, посебним колективним уговорима, итд.

Закон о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 и 113/2017) у члану 119. став 1. тачка 1) прописује да је послодавац дужан да, у складу са општим актом, запосленом исплати отпремнину при одласку у пензију најмање у висини две просечне зараде. Шта се сматра просечном зарадом, дефинисано је у ставу 3. истог члана – просечна зарада у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику. Законодавац по обичају прописује да се исплата ове отпремнине исплаћује у складу са општим актом, па је стога неопходно да својим правилником о раду или колективним уговором подробније регулише ово право (рок за исплату, евентуално виши износ отпремнине и друге елементе). Ако послодавац то није учинио, исплата се врши у складу са постојећом и цитираном законском одредбом.

Често се поставља питање и на коју врсту пензије се мисли. Одговор, између осталог, даје и Пресуда Окружног суда у Ваљеву, Гж. 1 бр. 197/05 од 6. 4. 2005. године, у чијем се образложењу наводи следеће: „По налажењу Окружног суда, без утицаја на право тужиоца на отпремнину је чињеница да је тужени отишао у породичну пензију, јер закон, а ни колективни уговор, право на отпремнину не условљава врстом пензије у коју запослени одлази (да ли се ради о личној, породичној или инвалидској пензији)." Значи да право запосленог на отпремнину није условљено врстом пензије коју запослени почиње да остварује. Истог је становишта и Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, тако да следи Мишљење бр. 011-00-306/06-02 од 11. 4. 2006. године: „Према томе, запослени има право на отпремнину, у смислу члана 119. став 1. тачка 1) Закона, само ако му је радни однос престао ради остваривања права на старосну, инвалидску или породичну пензију."

Има послодаваца који погрешно условљавају исплату овог типа отпремнине запосленима по броју година које проведу у радном односу код тог послодавца. Ова пракса је у потпуности незаконита. У Пресуди Окружног суда у Ужицу, Гж 386/07 од 7. 9. 2007. године, стоји: „Закон није ограничио право запосленог на отпремнину одређеним бројем година рада код послодавца код кога је радио у моменту стицања права на пензију."

Да би запослени заиста стекао право на отпремнину, неопходно је да оде у пензију,

25. прописује: „Постављено и запослено лице остварује право на накнаду трошкова, отпремнину и на друга примања сходном применом одредаба уредбе Владе којом се уређује накнада трошкова и отпремнина државних службеника и намештеника, као и одредаба колективног уговора." Из наведеног произлази да се на отпремнине службеника и намештеника АП Војводине сходно примењује Уредба Владе Републике Србије, о којој је претходно било речи.

Закон о запосленима у јавним службама („Сл. гласник РС" бр. 113/2017) у члану 131. прописује отпремнину при одласку у пензију запосленог у јавној служби. Наиме, запослени остварује право на отпремнину у случају престанка радног односа због испуњења услова за остваривање права на пензију у висини три просечне плате код послодавца, односно три просечне плате запосленог, односно три просечне зараде у Републици Србији, у зависности од тога шта је за њега повољније. Под просечном платом сматра се просечна плата која је остварена у последња три месеца која претходе месецу престанка радног односа, односно просечна зарада у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан престанка радног односа због одласка у пензију.

Члан 132. регулише право на отпремнину у случају проглашења вишка запослених у јавној служби. Послодавац је дужан да, у случају престанка радног односа, запосленом који је вишак исплати отпремнину као меру материјалне накнаде и привременог обезбеђења њега и његове породице, насталу због престанка радног односа и привремене незапослености. Висина ове отпремнине утврђује се у висини збира трећине просечне плате запосленог за сваку навршену годину рада код свих послодаваца одређених Законом о систему плата у јавном сектору. За утврђивање отпремнине рачуна се време проведено у радном односу код послодавца у јавном сектору који је престао да постоји, односно променио облик организовања, ако је за време рада запосленог његов оснивач била Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе. Запослени не може да оствари отпремнину за исти период за који му је већ исплаћена отпремнина код послодавца у јавном сектору. Битно је истаћи и да овај закон прописује да наведену отпремнину не може да оствари запослени који је у радном односу на одређено време.

За крај следи осврт и на одредбе Закона о начину одређивања броја запослених у јавном сектору („Сл. гласник РС", бр. 68/2015 и 81/2016). У члану 22. овог прописа регулише се престанак радног односа запослених у јавном сектору уз исплату отпремнине. Организациони облик за који је, у складу са овим законом, утврђена потреба рационализације, дужан је да, након доношења нових аката о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места и престанка радног односа запослених са којима је закључен споразум, утврди број запослених за чијим радом престаје потреба у складу са новом организацијом рада, најмање до броја утврђеног одлуком о максималном броју запослених. Запослени који је утврђен као вишак запослених, односно који је нераспоређен, има право на исплату отпремнине због престанка потребе за његовим радом у висини која се одређује у складу са законом којим се уређује његов радноправни статус, при чему се она обрачунава за све године рада у радном односу у јавном сектору. Запослени не може да оствари право на отпремнину за исти период за који му је већ исплаћена отпремнина код истог или другог послодавца. Отпремнина се исплаћује у року од 30 дана од дана престанка радног односа запосленог (овде може да се примети специфично прописивање рока исплате отпремнине јер у другим радноправним прописима тај рок траје до престанка радног односа).

Уговор о стручном оспособљавању

Законска регулатива, појам, предмет, форма, права и обавезе и све друго што је потребно да се зна о наведеном уговору може да се прочита у тексту који следи.

Снежана Богдановић,
Сектор за рад и запошљавање, начелник Одељења за нормативне и студијско-аналитичке послове

(Напомена: Текст је преузет из Билтена службених мишљења Министарства за рад, бр. 4/2017)

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

У члану 201. Закона о раду („Сл. гласник РС”, 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14 и 113/17) прописано је следеће:

„Уговор о стручном оспособљавању може да се закључи ради обављања приправничког стажа, односно полагања стручног испита, кад је то Законом односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци.

Уговор о стручном усавршавању може да се закључи ради стручног усавршавања и стицања посебних знања и способности за рад у струци, односно обављања специјализације, за време утврђено програмом усавршавања односно специјализације, у складу са посебним прописом.

Послодавац може лицу на стручном оспособљавању или усавршавању да обезбеди новчану накнаду и друга права, у складу са Законом, општим актом или уговором о стручном оспособљавању и усавршавању.

Новчана накнада из става 3. овог члана не сматра се зарадом у смислу овог закона.

Уговор из ст. 1. и 2. овог члана закључује се у писаном облику.”

УГОВОР О СТРУЧНОМ ОСПОСОБЉАВАЊУ

Уговор о стручном оспособљавању је уговор који се закључује ван радног односа ради обављања приправничког стажа и полагања приправничког/стручног испита, ако је тај испит предвиђен Законом или Правилником о организацији и систематизацији послова код послодавца као услов за рад на одређеним пословима.

ПРЕДМЕТ УГОВОРА

Обављање приправничког стажа и полагање стручног испита.

ФОРМА УГОВОРА И МЕЂУСОБНА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ

Овај уговор се закључује у писаној форми, не сматра се уговором о раду и њиме се не заснива радни однос. Међусобна права и обавезе уговорне стране утврђују уговором.

ТРАЈАЊЕ УГОВОРА

Уговор је ограниченог трајања, које је условљено временом предвиђеним за обављање приправничког стажа.

ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ИЗ УГОВОРА

Обавезе послодавца:

- да приправника оспособи за самосталан рад у струци и да му (ако је то предвиђено Правилником о систематизацији послова) омогући полагање приправничког/стручног испита;

Свака уговорна страна може да раскине уговор пре истека рока на који је закључен, уз поштовање уговореног отказног рока.

УКРАТКО

Уговор о стручном оспособљавању карактерише следеће:

- закључује се са лицем које нема радног искуства или нема довољно радног искуства за рад на одређеним пословима (приправник), најдуже до годину дана (дуже може само ако је посебним законом предвиђено дуже трајање приправничког стажа);
- закључује се ради стручног оспособљавања приправника за самосталан рад у струци, односно на пословима на којима је приправнички стаж обавезан (предвиђен Законом или Правилником о систематизацији послова код послодавца);
- закључује се у писаној форми између овлашћеног лица код послодавца и приправника;
- престаје истеком рока на који је закључен, а приправник који је стекао потребно радно искуство добија од послодавца потврду о томе;
- по истеку уговора послодавац може, али не мора да то лице прими у радни однос на неодређено или одређено време, у складу са Законом о раду;
- нема сметњи да се са другим лицем без радног искуства закључи уговор о стручном оспособљавању ако су испуњени услови утврђени Законом и Правилником о организацији и систематизацији послова, ако то лице жели да обави приправнички стаж за самосталан рад у струци;
- потврда о обављеном приправничком стажу коју издаје послодавац може приправнику да послужи као доказ о стеченом радном искуству ради полагања стручног испита и/или запошљавања у струци.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА у оквиру електронског издања

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а осим свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција Моје каматне стопе, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална) која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за државне органе – преглед најважнијих измена –

Изменама у Посебном колективном уговору за државне органе („Сл. гласник РС”, бр. 25/2015, 50/2015 и 20/2018 – у даљем тексту: ПКУ) повећана су одређена материјална права запослених на које се овај ПКУ односи, али су извршена и одређена прилагођавања прописима који уређују радни однос државних службеника и намештеника.

Редакција Инг-Про

Влада и репрезентативни синдикати који су основани за територију Републике Србије – Синдикат управе Србије, Синдикат запослених у правосудним органима Републике Србије и Синдикат организација правосудних органа Србије (у даљем тексту: учесници) – закључили су Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за државне органе, који је објављен у „Службеном гласнику РС” број 20/2018, а ступа на снагу 24. 3. 2018. године.

Треба подсетити да, у смислу овог ПКУ-а:

- „запослени” су државни службеници и намештеници који су у радном односу код послодавца, а
- „послодавац” државних службеника и намештеника јесте Република Србија, а права и дужности послодавца у име Републике Србије врши руководилац државног органа (у даљем тексту: руководилац).

У ПКУ-у извршене су следеће допуне:

1. Додавањем нових чл. 12а и 12б појашњава се коришћења годишњих одмора у државним органима.

Према тим новим одредбама, време коришћења годишњег одмора утврђује се планом коришћења годишњег одмора који доноси руководилац органа најкасније до краја априла календарске године, након претходно прибављеног мишљења руководилаца унутрашњих организационих јединица државног органа, водећи рачуна о писаном захтеву запосленог. План коришћења годишњег одмора садржи:

- име и презиме запосленог,
- радно место,
- трајање годишњег одмора,
- време коришћења годишњег одмора и
- име запосленог који мења запосленог за време коришћења годишњег одмора.

На основу плана коришћења годишњег одмора доноси се решење за сваког запосленог којим се утврђује укупно трајање годишњег одмора према мерилима из члана 12. ПКУ-а и време коришћења годишњег одмора. Послодавац може да измени време одређено за коришћење годишњег одмора, ако то захтевају

доприноса у Републици Србији, према последњем објављеном податку органа надлежног за послове статистике.

● Солидарна помоћ у случају утврђеном у наведеној тачки 6) признаје се породици и остварује се по захтеву члана породице који се подноси у календарској години у којој је наступила околност која је основ за исплату солидарне помоћи, највише до висине две месечне просечне зараде без пореза и доприноса у Републици Србији, према последњем објављеном податку органа надлежног за послове статистике (породицу чине брачни и ванбрачни партнер, деца, родитељи, усвојилац, усвојеник и старатељ).

● У случају да је више чланова уже породице запослено у државним органима, право на солидарну помоћ за члана уже породице из наведених т. 1), 2), 5) и 9) остварује један запослени.

Запослени може да оствари право на солидарну помоћ уколико право на ортопедска помагала, апарате за рехабилитацију, лекове и др. није остварено у складу са другим прописима из области обавезног социјалног осигурања и борачко-инвалидске заштите или у складу са другим прописима.

Руководилац органа, у складу са овим чланом, одређује висину солидарне помоћи за сваку буџетску годину у складу са обезбеђеним финансијским средствима за те намене. За државне органе који су индиректни корисници буџета висину солидарне помоћи одређује министарство у чијем делокругу је надлежност за обезбеђење средстава за исплату плата државних службеника и намештеника.

9. У ПКУ-у иновиран је члан 44. који регулише јубиларне награде запосленима. Према новим одредбама запослени има право на јубиларну новчану награду у висини месечне просечне зараде без пореза и доприноса по запосленом у Републици Србији, према објављеном податку органа надлежног за послове статистике за последњи месец у претходној календарској години у односу на календарску годину у којој се јубиларна награда остварује, с тим што се висина новчане награде увећава за 25% при сваком наредном остваривању тог права, тако да се исплаћује:

1) за 10 година рада у радном односу – у висини месечне просечне зараде без пореза и доприноса;

2) за 20 година рада у радном односу – у висини новчане награде из тачке 1), увећане за 25%;

3) за 30 година рада у радном односу – у висини новчане награде из тачке 2), увећане за 25%;

4) за 35 година рада у радном односу – у висини новчане награде из тачке 3), увећане за 25% (ово право остварују сви запослени који почев од 1. јануара 2018. године навршавају 35 година рада у радном односу);

5) за 40 година рада у радном односу – у висини новчане награде из тачке 4), увећане за 25%.

Запослени остварује право на јубиларну награду за навршених 10, 20, 30, 35 и 40 година рада проведених у радном односу у државном органу, органу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, без обзира на то у ком органу је запослени остваривао права из радног односа. Приликом утврђивања права на јубиларну награду рачунају се и године рада код послодавца од кога је надлежни орган преузео надлежности, послове и запослене.

Запосленима се исплаћује јубиларна награда у року од 30 дана од дана када запослени стиче право на јубиларну новчану награду.

Противизвршење – спорна питања у пракси

Кроз одговоре на одређена питања која су се појавила у пракси аутор пише о правном институту противизвршења.

Дејан Обренић,
дипломирани правник

Правни институт противизвршења уређен је одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу, кроз релативно мали број чланова Закона (од чл. 113. до чл. 119), али то не значи да овај правни институт има мали правни значај у извршном поступку. Напротив, о значају противизвршења најбоље говори то што је оно био уређено и раније важећим текстовима закона који су уређивали поступак извршења, као и да је претрпело мале измене од времена примене Закона о извршном поступку до сада важећег ЗИО-а. Ипак, и поред великог значаја, пре свега у заштити права извршног дужника, као и значаја за извршни поступак, институт противизвршења умногоме представља непознаницу и постоје бројне недоумице када је у питању његова примена у пракси. У овом тексту ће бити обрађена нека од спорних питања која су се јављала кроз примену противизвршења у пракси, и то кроз систем директних питања и одговора.

ДА ЛИ ИЗВРШНИ ДУЖНИК МОЖЕ ДА ПРЕДЛОЖИ ИЗВРШЕЊЕ НА ЦЕЛОКУПНОЈ ИМОВИНИ ИЗВРШНОГ ПОВЕРИОЦА?

Одредбама члана 113. став 2. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да је *у предлогу за противизвршење садржан захтев да суд донесе решење којим обавезује извршног повериоца да врати извршном дужнику оно што је примио извршењем у року од осам дана и одреди средство и предлог извршења ако извршни поверилац не врати што је примио у року*, док је одредбама члана 114. став 2. прописано да *суд решењем одбацује предлог за противизвршење који не садржи захтев да се извршни поверилац обавеже да врати оно што је примио или у коме нису назначени средство и предмет извршења, без претходног враћања предлога на допуну.*

Поред наведеног, члан 117. став 1. ЗИО-а прописује да *у решењу о усвајању предлога за противизвршење суд обавезује извршног повериоца да врати извршном дужнику оно што је примио извршењем у року од осам дана и одређује средство и предлог извршења ако извршни поверилац не врати оно што је примио у року.*

Из цитираних законских норми произлази да обавезну садржину предлога за противизвршење представља захтев за доношење решења којим ће суд обавезати извршног повериоца на враћање онога што је примио у току извршног поступка у року од осам дана (обавезујући део), као и средство и предмет извршења против извршног повериоца за случај његовог непоступања по налогу из обавезујућег дела (одређујући део).

За одговор на ово питање потребно је имати у виду и одредбе из општег дела Закона о извршењу и обезбеђењу, пре свега одредбе члана 54. којима се уређује појам средстава извршења и којима је прописано да су *средства извршења радње којима се намирује потраживање извршног повериоца*, затим да *средства извршења ради намирења новчаног потраживања јесу: продаја непокретности извршног дужника, продаја покретних ствари извршног дужника, пренос*

противизвршења може да буде како новчани износ који је извршни поверилац примио током извршења, тако и нека ствар или радња чињења.

На овом месту треба напоменути да у вези са захтевом за противизвршење нема разлике ни у правном основу по ком је извршни поверилац нешто примио. Тако извршни дужник предлогом за противизвршење може да тражи како оно што је извршни поверилац примио по основу главног дуга, тако и оно што је примио по основу камате, трошкова поступка и сл.

КОЈИ ЈЕ СУД СТВАРНО И МЕСНО НАДЛЕЖАН ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПРЕДЛОГУ ЗА ПРОТИВИЗВРШЕЊЕ?

Када је у питању надлежност суда за одлучивање по предлогу за противизвршење, одредбама члана 114. став 1. Закон прописује само да се *предлог за противизвршење подноси суду који је месно надлежан да извршном дужнику принудно врати оно што је извршни поверилац примио.* Дакле, у овом делу Закон не прецизира надлежност суда за одлучивање, па је потребно консултовати одредбе општег дела Закона које се примењују при одређивању надлежног суда за подношење предлога за извршење.

Тако је општа месна надлежност прописана одредбама члана 3. ЗИО-а, којима је прописано да је *за одлучивање о предлогу за извршење или обезбеђење опште месно надлежан суд на чијем подручју извршни дужник има пребивалиште или боравиште, односно седиште,* и оне се примењују у ситуацијама када Закон не прописује месну надлежност суда по другим критеријумима. Поред опште надлежности, Закон одређује и месну надлежност суда зависно од средстава и предмета извршења, па је тако за одређивање извршења на непокретности месно надлежан суд на чијем се подручју налази непокретност, а за одређивање извршења на покретним стварима месно је надлежан суд на чијем се седишту налази покретна ствар итд.

Када је у питању стварна надлежност суда за одлучивање по предлогу за противизвршење, она је прописана одредбама Закона о уређењу судова („Сл. гласник РС”, бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011 – др. закон, 78/2011 – др. закон, 101/2011, 101/2013, 106/2015, 40/2015 – др. закон, 13/2016, 108/2016 и 113/2017) и о њој је потребно водити рачуна у сваком конкретном случају.

Правна схватања, ставови и закључци Врховног касационог суда

У наставку наводимо новија правна схватања, закључке и ставове грађанског одељења Врховног касационог суда.

ПАСИВНА ЛЕГИТИМАЦИЈА У ПАРНИЦИ РАДИ НАКНАДЕ ШТЕТЕ НАСТАЛЕ У ВЕЗИ СА ИЗВОЂЕЊЕМ РАДОВА

Закључак:

Тужени „Коридори Србије” д. о. о., као наручилац радова, пасивно је легитимисан у парници трећих лица – тужилаца ради накнаде штете настале у вези са извођењем радова, на основу чл. 207. Закона о облигационим односима.

(Закључак усвојен на седници Грађанског одељења одржаној 18. 12. 2017)

Образложење:

Члан 3. став 2. гласи: Суд је искључиво надлежан за спровођење извршења одлука у вези са породичним односима.

У пракси је спорно да ли је суд надлежан да доноси одлуку о предлогу за извршење свих одлука из породичних односа (садржина члана 3. у вези са чланом 205. Породичног закона) или је ограничено надлежан у три случаја (нормирано у члановима 224–235. поверавање деце, одржавање личних односа и насиље у породици).

Пракса није јединствена.

Неки судови и већина јавних извршитеља сматрају да потраживање по основу издржавања представља новчану обавезу за чије је извршење искључиво надлежан јавни извршитељ. Други судови и део јавних извршитеља сматрају да у овом случају треба дословно применити правило о „породичним односима" из Породичног закона (чл. 201–289) и правило из члана 3. ЗИО-а, па како су алиментације саставни део тзв. породичних односа, то је не само за доношење решења о предлогу за извршење већ и за спровођење извршења искључиво надлежан суд.

На саветовању у Врњачкој Бањи 2016. године у реферату судије М. Николића садржан је став да извршење одлука у вези са издржавањем (алиментација) спроводи суд, имајући у виду граматичко тумачење члана 3. став 2. „породични односи".

Схватање о искључивој надлежности извршитеља и једнаком третману алиментације са другим новчаним обавезама заснива се на тврдњи да је ЗИО у посебним правилима чл. 224–235. посебно нормирао надлежност суда у области породичних односа (поверавање деце, одржавање личних односа и насиље у породици), а да област извршења новчаних обавеза у породичним односима у том делу није посебно нормирана. Правило из члана 3. начелног је карактера, а посебна правила прецизније дефинишу надлежност суда у погледу извршења одлука и породичних односа. Не види се ни један разлог због којих би новчана потраживања принудно реализовали јавни извршитељи, а само област издржавања била ван тог режима.

По другом мишљењу, законодавац је у члану 4. одредио надлежност органа (разграничио га) и зато све правоснажне и извршне одлуке из породичних односа треба принудно да извршава суд, а не извршитељ. Правно-политички разлог и циљ Закона иду у прилог овог схватања, а то су појачана заштита и брига о интересима деце и поверилаца издржавања, као и уштеда трошкова у спровођењу извршења. Осим тога, посебна правила садржана у чл. 224–235. треба тумачити тако да се њима дефинишу и прецизирају одређене специфичности које постоје у тој материји, а не дерогација правила о новчаним обавезама у материји издржавања.

На седници Грађанског одељења од 27. 6. 2017. године усвојено је друго становиште.

Закључак:

У СПОРОВИМА РАДИ НАКНАДЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ ЗБОГ НЕИСПЛАТЕ ПЕНЗИЈА ЛИЦИМА СА ТЕРИТОРИЈЕ АП КОСОВА И МЕТОХИЈЕ, УЗИМА СЕ У ОБЗИР (УМАЊУЈЕ) НОВЧАНИ ИЗНОС КОЈИ ЈЕ ТУЖИЛАЦ ПРИМИО ОД СТРАНЕ УНМИК-А.

ЗАКЉУЧАК „О ПРАВНОМ ДЕЈСТВУ КОЛЕКТИВНИХ УГОВОРА КОД ПОСЛОДАВАЦА И ЊИХОВИХ ОСНИВАЧА":

Колективни уговори закључени код послодаваца – привредних друштава важе за запослене код тих послодаваца, а колективни уговори код оснивача ових привредних друштава важе за запослене код оснивача и немају проширено дејство на запослене код основаних привредних друштава.

Одредбе колективних уговора резултат су колективног преговарања, али када је у питању њихова садржина, иако су аутономни извори права, тумаче се према позитивним прописима и општим начелима облигационог права о одредивости предмета уговорне обавезе (чл. 46. и 47. ЗОО-а).

Само колективни уговори које закључују оснивачи јавних предузећа, друштва капитала и јавних служби, важе за запослене у основаним јавним предузећима, друштвима капитала чији је оснивач јавно предузеће и јавним службама – као посебни колективни уговори (члан 246. став 1. ЗОР-а).

(***Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, одржаној 27. 6. 2017. године***)

Централни регистар фактура

Повериоци субјеката јавног сектора дужни су да у Централном регистру фактура региструју издате фактуре и друге захтеве за исплату у комерцијалним трансакцијама у којима су субјекти јавног сектора дужници, и то пре њиховог достављања дужницима.

Владимир Саичић,
дипл. правник, с вишегодишњим искуством у области привредног права

Изменама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама предвиђено је да се истим уређује и регистровање фактура и других захтева за исплату издатих од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су субјекти јавног сектора дужници. Овим законом су повериоци субјеката јавног сектора обавезани да у информациони систему за чије је вођење надлежна Управа за трезор, у Централном регистру фактура, региструју издате фактуре и друге захтеве за исплату у комерцијалним трансакцијама у којима су субјекти јавног сектора дужници, и то пре њиховог достављања дужницима. Повериоци субјеката јавног сектора такође су обавезани да регистроване фактуре, односно захтеве за исплату у комерцијалним трансакцијама у којима су субјекти јавног сектора дужници, региструју пре њиховог достављања дужницима, а за саму доставу одређен је рок од три дана почев од дана регистровања.

Дужници (субјекти јавног сектора) измирују обавезе по фактурама само ако су оне исправно регистроване у Централном регистру фактура, што утврђују провером у том регистру. Чланом 12. Закона предвиђена је прекршајна одговорност и новчане казне за правно лице, односно привредни субјект или субјект јавног сектора, ако не региструје издате фактуре и друге захтеве за исплату у Централном регистру фактура, као и за одговорно лице у јавном сектору уколико субјект јавног сектора којим руководи измири новчану обавезу по фактури и другом захтеву за исплату који нису регистровани у Централном регистру фактура.

Дана 3. фебруара 2018. године на снагу је ступио Правилник о начину и поступку регистровања фактура, односно других захтева за исплату, као и начину вођења и садржају Централног регистра фактура („Сл. гласник РС”, бр. 7/2018 – у даљем тексту: Правилник), који је донет као подзаконски акт у циљу ближег регулисања и примене одредби Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама. Од 6. фебруара 2018. године у Управи за трезор почела је регистрација привредних субјеката и субјеката јавног сектора у Централном регистру фактура, док се регистрација фактура у Централном регистру фактура, по одредбама Правилника, врши почев од 1. марта 2018. године.

Правилником је ближе прописан начин вођења и садржај Централног регистра фактура, који успоставља и води Министарство финансија – Управа за трезор. Посебни информациони систем Управе за трезор повериоцима и дужницима треба да омогући приступ, унос и преглед унетих података преко одговарајуће веб-апликације. Повериоци који су дужни да региструју фактуре, преко поменуте веб-апликације могу да изврше регистрацију истих.

Чланом 4. Правилника одређен је садржај Централног регистра фактура, који садржи податке о: 1. фактурама у којима је, поред броја, датума издавања и укупног износа

рачуна трезора утврђено је Правилником о начину утврђивања и евидентирања корисника јавних средстава и о условима и начину за отварање и укидање подрачуна код Управе за трезор. Наведеним подзаконским актом утврђени су и типови корисника јавних средстава. Корисници јавних средстава типа 0, 1, 2, 4 и 6 јесу дужници који се региструју и на које се односе одредбе Правилника. Из овога произлази да јавна предузећа основана од стране Републике Србије, односно локалне власти, као и правна лица основана од стране тих предузећа, која се примарно баве комерцијалним активностима, и правна лица над којима Република Србија, односно локална власт има директну или индиректну контролу над више од 50% капитала или 50% гласова у органу управљања, нису дужници који се региструју у Централном регистру фактура.

Остало је неразјашњено питање какве су правне последице уколико се субјекту јавног сектора учини одређено давање или чињење чија је цена исказана на фактури која није уредно регистрована или какве су правне последице уколико се регистрована фактура не достави у року од три дана почев од дана регистровања. Ни Закон ни Правилник нису предвидели овакве случајеве, којих ће свакако бити, тако да ће по свој прилици судови бити принуђени да попуњавају ове правне празнине. Судови, као и други надлежни државни органи, мораће да дају одговор на питање да ли је субјект јавног сектора у обавези да исплати дуг уколико фактура није регистрована или уколико није исправно регистрована, те да ли је субјект јавног сектора у обавези да исплати дуг уколико се фактура не достави у року од три радна дана од дана регистровања. Ова питања се додатно компликују када се сагледају са аспекта правно неоснованог обогаћења, поверилачке и дужничке доцње, као и других правних института.

Намеће се утисак да је за ове важне новине у законодавству правним субјектима требало оставити више времена за припрему, као и да је примену законских измена и подзаконских аката требало одложити за период у ком би се омогућило детаљно упознавање са променама.

Често постављана питања у вези са Централним регистром фактура

У наставку следе одговори на питања која су постављена Управи за трезор у вези са радом Централног регистра фактура.

Да ли се и даље евидентирају обавезе кроз РИНО?

Све фактуре издате до 28. фебруара евидентираће се кроз РИНО, као и њихово измирење. Ово важи за КЈС (тип 0, 1, 2, 4 и 6). Јавна предузећа раде у систему РИНО као и до сада.

Да ли ће бити омогућена функционалност измене фактуре?

Биће дозвољена само измена износа.

Да ли се и на који начин врши регистрација предрачуна односно профактура, уколико је уговором дефинисано авансно плаћање?

Уколико је уговором дефинисано авансно плаћање 100%, може да се изврши регистрација профактуре и да се прати измирење. Уколико је дефинисан аванс који је мањи од 100%, региструје се профактура на износ аванса, а касније се региструје и

сама фактура, али на преостали износ за плаћање.

Ко уноси књижна одобрења – дужник или поверилац?

Поверилац уноси књижна одобрења и задужења.

Да ли је могућа регистрација предрачуна?

Да.

Како се региструју асигнације?

У Корисничком упутству на сајту Управе за трезор описан је начин регистрације.

Како се региструју књижна одобрења и задужења?

Описано је у Корисничком упутству Управе за трезор.

Да ли се бришу фактуре и профактуре?

Фактуре се не бришу већ отказују (уколико није започето плаћање). Уколико је у питању профактура, она се аутоматски отказује у року који је поверилац навео – уколико није започето плаћање, а поверилац може да је откаже и раније самостално.

Како региструјемо фактуру где, према уговору, један део измирује наручилац посла (министарство), а други део инвеститор (локална самоуправа)?

Региструју се два захтева за плаћање, један на наручиоца, други на инвеститора, према договореном проценту плаћања.

Како поступамо уколико је фактура измирена, а уочимо неку грешку?

Обратите се УТ.

Да ли ће дужник измирити фактуру која није регистрована?

Законски није обавезан.

Шта наводимо у коментару? Да ли је то број уговора за договорену валуту плаћања?

Поље Коментар није обавезно. Може се навести било која информација по жељи повериоца.

Уколико издамо понуду купцу и он самоиницијативно уплати износ по истој, без претходне регистрације у ЦРФ, која је наша даља обавеза?

Уколико понуда садржи инструкцију за плаћање, потребно је исту регистровати као профактуру са датумом важења.

Уколико је профактура делимично измирена, како региструјемо рачун?

Рачун региструјете на разлику, преостали износ у односу на профактуру.

Како се повезују број рачуна и предрачуна по броју?

Не постоји повезивање у систему.

Да ли региструјемо коначни рачун ако је измирен по предрачуну?

Не, само достављате дужнику.

Регистровали смо фактуру са ПДВ-ом, при чему је дужник ослобођен ПДВ-а у ПУ и доставља нам потврду о ослобађању. Шта треба даље чинити?

Региструјете нову фактуру када примите потврду, а претходну откажете.

Како пријављујемо привремене ситуације?

Препорука је да се унесе као профактура под одређеним бројем (нпр. број уговора). Профактуру се уноси када дужник овери привремену ситуацију јер од тада теку законски рокови за измирење.

Ко отказује фактуру?

Поверилац.

Које фактуре се региструју у ЦРФ?

У ЦРФ региструју се фактуре у којима су корисници јавних средстава типа 0, 1, 2, 3, 4, 6 дужници. Употребом сервиса Регистар КЈС може се видети који су то корисници: http://www.trezor.gov.rs/src/services/registarkjs.

Шта када дужник измирује обавезу са рачуна који не припада УТ (840), већ са рачуна из пословне банке?

Повериоца не занима са ког рачуна дужник измирује обавезу. Обавезе дужника дефинисане су Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама.

Да ли је потребно да поверилац у фактуру унесе ЈБКЈС дужника?

Закон не предвиђа било какву обавезу повериоца да мења садржај рачуна који се испоставља дужнику, тако да не постоји обавеза навођења ЈБКЈС.

Где уносимо валуту плаћања?

Валуту плаћања не уносите у ЦРФ. Она је уговорени однос између дужника и повериоца и није предмет ЦРФ. Законски рокови плаћања се у ЦРФ рачунају у зависности од КЈС и то је максималан рок у коме дужник мора да измири своју обавезу. Наравно, то не спречава дужника да измири обавезу према договореној валути.

Када је у питању број фактуре, уколико имамо модел 97, да ли у број фактуре уносимо 97 па ПБО?

Не. У број фактуре уноси се само ПБО без 97.

Уколико се број фактуре у ЦРФ, коју је поверилац регистровао, разликује од броја фактуре коју је доставио дужнику, који број дужник уноси у платни налог?

Члановима 10. и 11. Правилника о начину и поступку регистровања фактура, односно других захтева за исплату, као и начину вођења и садржају Централног регистра фактура („Сл. гласник РС” број 7/2018) дефинисане су обавезе дужника.

Шта у ПБО уносе КЈС који плаћање врше преко Система за извршење буџета – ИСИБ?

У ПБО уносе број фактуре под којим је регистрована у ЦРФ.

Извор: https://crf.trezor.gov.rs/docs/user/faq/

Привремена мера кроз судску праксу привредних судова

Привремена мера је, као мера обезбеђења, у овом случају обрађена кроз примере нове судске праксе привредних судова.

Циљ привремене мере је обезбеђење испуњења потраживања уколико је остварење потраживања у опасности.

Из образложења:

Одредбом члана 449. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС” бр. 106/2015) прописано је да се привременом мером обезбеђује новчано или неновчано потраживање чије постојање извршни поверилац учини вероватним.

У конкретном случају тужилац је поднео тужбу са предлогом за одређивање привремене мере којом ће се туженој забранити употреба, отуђење и оптерећење покретних ствари које су таксативно наведене у самом предлогу. Привремена мера је поднета ради обезбеђења неновчаног потраживања. У самом предлогу тужилац је навео да је власник покретних ствари чије обезбеђење тражи, да је са туженом био у пословном односу по основу закљученог усменог уговора о закупу

првостепени суд погрешно заузео правни став да су испуњени услови за одређивање предложене привремене мере.

(Решење Привредног суда у Пожаревцу, П. 289/2017 од 18. 7. 2017, потврђено Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 4827/17 од 1. 9. 2017)

Предлог за одређивање привремене мере у коме нису прецизно наведене идентификације одређених средстава обезбеђења (бројеви бланко сопствених меница, бројеви под којима је хипотека заведена, да ли је оверена и у односу на коју непокретност је усмерена), чију забрану реализације, односно принудне наплате предлагач тражи, не испуњава услове да би се по њему одлучило, тако да га треба одбацити као непотпун.

Из образложења:

У конкретном предлогу овде тужилац је тражио да се забрани било каква наплата путем датих овлашћења по текућем рачуну, односно трајних налога оверених од стране тужиоца и његове пословне банке, затим забрана наплате коришћења бланко сопствених меница тужиоца, забрана наплате две бланко сопствене менице издате од стране оснивача тужиоца З. Ћ. и М. Ћ. из Л., као и забрана активирања хипотеке на непокретностима у својини М. Ћ. из Б., те забрана коришћења односно активирања свих побројаних средстава обезбеђења утврђених у члану 4. Уговора о пословном револвинг оквирном кредиту плус, број 1014115/07 од 6. 7. 2007. године. Правилно је првостепени суд, у односу на овако постављен предлог за одређивање привремене мере, а имајући у виду цитиране одредбе Закона о извршењу и обезбеђењу, нашао да је овако постављен предлог тужиоца за одређивање привремене мере неподобан за извршење. Тачно је да је одредбама члана 4. Уговора о пословном револвинг оквирном кредиту плус тужилац био у обавези да туженом достави овлашћење по текућем рачуну оверено од стране тужиоца и његове пословне банке, сопствене менице и овлашћење за коришћење истих са клаузулом „без протеста", сопствене менице оснивача овде тужиоца, такође са овлашћењима, као и да закључи уговор о јемству са трећим лицем „Т." д. о. о. Б. и обезбеди упис заложеног права извршне вансудске хипотеке на одређеним непокретностима у власништву оснивача тужиоца. Да би се одлучивало о основаности истакнутог предлога за издавање привремене мере, он мора бити усмерен на конкретне радње које је тужилац у поступку извршења овог уговора, односно одредбе члана 4. предузео. Тако је тужилац, да би привремена мера била подобна за извршење, морао да назначи у односу на која овлашћења по текућем рачуну, односно трајне налоге тражи забрану наплате, који су бројеви бланко сопствених меница било тужиоца било оснивача тужиоца, као физичких лица, које су предате туженом, а чију забрану наплате тражи, као и на који начин је заснована хипотека на непокретностима у својини оснивача тужиоца, који су бројеви под којима је она заведена, да ли је оверена и у односу на коју непокретност је усмерена, те о којим тачно хипотекама је реч чију забрану активирања тражи. Идентификација менице је њен серијски број, заложне изјаве – број под којим је оверена и непокретности у односу на коју је усмерена, као и број трајних налога и датум њиховог потписивања, а у вези са одређеним, наравно, конкретним рачуном у односу на који је усмерен.

Из тих разлога је, по мишљењу другостепеног суда, правилно првостепени суд ценио да тужилац у предлогу није довољно прецизно навео идентификацију одређених средстава обезбеђења чију забрану реализације, односно принудне наплате тражи, у односу на шта и због чега и јесте правилно закључио да је овако предложена привремена мера неизвршива, те да су испуњени разлози да се иста одбаци. Ово посебно стога што је одредбом члана 453. прописано да би решење о одређивању привремене мере прецизно морало да садржи врсту мере, као и средство и предмет над којим се та мера извршава, што у овако поднетом предлогу свакако није наведено.

(Решења Привредног апелационог суда, Пж 687/17 од 2. 2. 2017)

Десет питања и одговора о озакоњењу објеката

У току примене Закона о озакоњењу објеката појавила су се нека специфична питања.

Марина Антић,
дипл. правник, саветник у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

Питање 1:

КАКО ПОСТУПИТИ У СИТУАЦИЈИ КАДА СУ СТАМБЕНИ И ПОМОЋНИ ОБЈЕКАТ ИЗГРАЂЕНИ НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ, ДАКЛЕ НА ПАРЦЕЛИ У ПРИВАТНОЈ СВОЈИНИ ЛИЦА КОЈЕ ЈЕ БЕСПРАВНО САГРАДИЛО ОБЈЕКАТ?

Објекти изграђени на пољопривредном земљишту могу да се озаконе само ако су Законом о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 62/06, 65/08 – др. закон и 41/09) одређени као породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства, пољопривредни објекти, односно објекти који се користе за примарну пољопривредну производњу, који су у функцији примарне пољопривредне производње, затим објекти за смештај механизације, репроматеријал, смештај и чување готових пољопривредних производа, стаје за гајење стоке, као и објекти за потребе гајења и приказивања старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња и објекти за гајење печурки, пужева и риба.

У складу са чланом 8. ставом 2. Закона о озакоњењу објеката прописано је да предмет озакоњења може бити објекат који може да се усклади са важећим планским документом у погледу намене и спратности. Предмет озакоњења може бити објекат за који се, поред намене утврђене планским документом, утврди да је намена која је у оквиру планом дефинисаних компатибилности.

Ако за подручје на којем се налази објекат који је предмет озакоњења није донет важећи плански документ, потребно је сачекати доношење планског документа, на основу којег ће се видети на који начин ће бити одређена намена земљишта за парцелу на којој се налази објекат, и затим наставити поступак озакоњења.

Питање 2:

КАКО ОЗАКОНИТИ КУЋУ КОЈА ЈЕ ЛЕГАЛНА У ОСНОВИ, АЛИ НА КОЈОЈ СУ НАДОГРАЂЕНИ ПРВИ СПРАТ И ПОТКРОВЉЕ И НАД КОЈОМ ПРОЛАЗИ ДАЛЕКОВОД ?

У складу са чланом 5. Закон о озакоњењу објеката, предмет озакоњења не може да буде објекат који је изграђен у заштитним зонама, у складу са одредбама посебних закона (у заштитном појасу пута, железнице, далековода, водотока, полетно-слетне стазе), као и у другим заштитним зонама. Изузетно од ове одредбе, надлежни орган ће издати решење о озакоњењу ако у поступку буде прибављена сагласност управљача јавног добра, те ће, у том смислу, надлежни орган по службеној дужности прибавити сагласност управљача јавног добра.

Заштитни појас је појас у којем се утврђују посебна правила коришћења и уређења, с циљем превентивног техничког обезбеђења инсталација далековода и заштите окружења од могућих утицаја далековода, а ширина заштитног појаса одређена је Законом о енергетици и подзаконским актима донетим на основу тог закона. Управљач јавног добра, поступајући по захтеву за давање сагласности надлежног органа, изјасниће се о свим питањима на која се тражи одговор (ширина заштитног појаса, израда елабората и др.).

јер је објекат изграђен у складу са издатом грађевинском дозволом. Међутим, како је на кући уписано право својине, то значи да је у време уписа у јавну књигу о евиденцији непокретности за кућу била издата и употребна дозвола.

Питање 7:

ДА ЛИ МОЖЕ ДА СЕ УКЊИЖИ ОБЈЕКАТ КОЈИ ИМА ЗАБЕЛЕЖБУ У ЛИСТУ НЕПОКРЕТНОСТИ ДА ЈЕ УПИСАН ПО ЗАКОНУ О ПОСЕБНИМ УСЛОВИМА ЗА УПИС ПРАВА СВОЈИНЕ НА ОБЈЕКТИМА ИЗГРАЂЕНИМ БЕЗ ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ, У ЦИЉУ ДАЉЕГ ПРОМЕТА ТАКВОГ ОБЈЕКТА СА ПАРЦЕЛОМ НА КОЈОЈ СЕ НАЛАЗИ?

Чланом 23. став 1. тачка 4) Закона о озакоњењу предвиђено је да се, уколико је извршен упис права својине на објекту изграђеном без грађевинске дозволе у складу са Законом о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе, поступак покреће подношењем захтева за озакоњење у року од шест месеци од дана ступања на снагу тог закона. Уколико је, дакле, захтев поднесен у наведеном року, надлежни орган за озакоњење поступиће по њему. Уколико није, рок је преклузиван, па се у конкретном случају губи право на наставак поступка озакоњења предметног објекта. Међутим, пракса је показала да орган надлежан за послове државног премера и катастра доставља списе предмета Секретаријату за легализацију, који спроводи поступак озакоњења како у случају када поступак за упис права својине на објекту по наведеном закону није покренут, тако и када је окончан.

Надлежни орган у овом случају неће спроводити поступак по добијању списа предмета, по Закону о озакоњењу објеката, већ ће само тражити да се по том закону достави доказ о одговарајућем праву на грађевинском земљишту из члана 10. став 5, као и лист непокретности (или оверену копију решења о упису) и уплату таксе за озакоњење.

Питање 8:

ДА ЛИ ОБЈЕКАТ КОЈИ ИМА ВИШЕ СТАМБЕНИХ ЈЕДИНИЦА И ЛОКАЛА ЗА ПОСЛОВНИ ПРОСТОР, ПО ДОБИЈАЊУ РЕШЕЊА О ОЗАКОЊЕЊУ МОЖЕ ДА БУДЕ УКЊИЖЕН БЕЗ ИКАКВИХ ОГРАНИЧЕЊА У ПОГЛЕДУ БУДУЋЕГ ПРОМЕТА СТАНОВА И ЛОКАЛА?

Након озакоњења не постоје ограничења у даљем промету и располагању становима и локалима, као што је то био случај са објектима и посебним деловима објеката уписаним по Закону о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе.

Питање 9:

АКО ЈЕ ПАРЦЕЛА НА КОЈОЈ ЈЕ СТАМБЕНИ ОБЈЕКАТ ЗА КОЈИ ЈЕ ПОДНЕТ ЗАХТЕВ ЗА ОЗАКОЊЕЊЕ У СУВЛАСНИШТВУ ВИШЕ ЛИЦА, ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ОЗАКОЊЕЊЕ ТОГ ОБЈЕКТА БЕЗ САГЛАСНОСТИ СВИХ СУВЛАСНИКА?

Чланом 10. став 6. Закона о озакоњењу објеката прописано је да се, када је предмет озакоњења објекат изграђен на грађевинском земљишту на којем постоји право сусвојине, као доказ о одговарајућем праву доставља сагласност свих сувласника.

Ставом 7. истог члана прописује се да ће се, уколико је сувласник знао или могао знати за изградњу објекта, односно извођење радова који су предмет озакоњења, али се у време изградње није противио, сматрати да постоји сагласност за озакоњење, те се у том случају неће достављати доказ прописан ставом 6. овог члана. Имајући у виду наведено, ако су остали сувласници знали или могли знати за изградњу објеката, али се у време изградње нису противили томе, сматра се да постоји сагласност за озакоњење, тако да у том случају није потребно накнадно тражити сагласност.

Питање 10:

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ОЗАКОНИТИ САМО ЈЕДАН ЛОКАЛ У СТАМБЕНО-ПОСЛОВНОЈ ЗГРАДИ КАО ЗАСЕБНУ ЦЕЛИНУ, БЕЗ ЦРТАЊА СВИХ ЕТАЖА У ИЗВЕШТАЈУ О ЗАТЕЧЕНОМ СТАЊУ?

Потребно је прво озаконити зграду, а тек након тога све посебне делове зграде – станове и локале. Надлежни орган ће утврдити врсту техничког документа који мора да изради с обзиром на површину и спратност објекта.

Случајеви дискриминаторског поступања правних лица која се баве пружањем јавних услуга

Аутор се у овом тексту бави случајевима из праксе који се односе на дискриминацију у пружању јавних услуга, уз навођење прописа који регулишу заштиту лица која трпе дискриминацију и последица за такво поступање.

Никола Пантелић,
заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Дискриминаторско поступање правних лица која се баве пружањем услуга чест је облик дискриминације, услед кога претежно трпе мањинске групе или појединци који припадају овим групама. Неедукованост становништва, односно уобичајеност оваквих појава доприноси понављању дискриминаторског поступања и избегавању одговорности лица која овакве радње врше. Наиме, готово свако од нас присетиће се одређене слике када се помене избацивање припадника ромске националне мањине из локала или угоститељских објеката, а најчешће не знајући одговор да ли и на који начин угоститељ или запослени у угоститељском објекту може да одговара када изврши поменути чин. Свакако да бављење пружањем услуга представља јавну делатност, па пружалац услуга може да трпи санкције уколико одбије да изврши услугу иако се она могла обавити. Обавезност услуживања односи се на сваког клијента, па рецимо угоститељ не може и не сме да прави неоправдану разлику с обзиром на стварна или претпостављена својства својих гостију. У наставку текста уследиће упознавање са прописима, односно законским одредбама које се баве заштитом лица која трпе поменуту дискриминацију, као и одговорношћу правних и физичких лица за овакво поступање.

Устав Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 98/2006 – у даљем тексту: Устав) гарантује једнакост свих лица, а у свом 21. члану (став 3), забрањујући дискриминацију, предвиђа да је „забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета”. Дакле, Устав у општем смислу забрањује дискриминацију учињену против било ког лица, али посебно наводи најугроженије групе, односно оне против којих се дискриминација најчешће врши. Ипак, забрану дискриминације националних мањина, и поред наведеног, Устав додатно и посебно наглашава у делу који се бави националним мањинама, строго прописујући да је „забрањена било каква дискриминација због припадности националној мањини” (члан 76. став 2. Устава).

Појмовно дефинисање дискриминације разликује се у правним системима различитих земаља. Ипак, основно терминолошко означавање дискриминације је општеприхваћено и најчешће се поистовећује са

повереник, односно организација која се бави заштитом људских права, односно тужбом за заштиту од дискриминације. Повереник и организација која се бави заштитом људских права могу захтевати следеће: 1. забрану извршења радње од које прети дискриминација, забрану даљег вршења радње дискриминације, односно забрану понављања радње дискриминације; 2. утврђење да је тужени дискриминаторски поступао; 3. извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања; 4. објављивање пресуде донете поводом тужбе.

Управо објављивање пресуде која је донета поводом тужбе јесте оно што у овим случајевима најтеже погађа тужене, па они често доводе у питање саму садржину члана 199. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, „Сл. лист СРЈ", бр. 31/93 и „Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 – Уставна повеља – у даљем тексту: ЗОО), који се односи на објављивање пресуде или исправке. Управо у вези са овим питањем интересантна је једна одлука из наше судске праксе. Наиме, тужиоци су тражили да суд утврди одговорност туженог за повреду права личности и обавеже га да објави јавно извињење тужиоцима у дневном листу „П.", и то због њиховог онемогућавања да дана 8. 7. 2000. године уђу на базен у власништву туженог јер су припадници ромске етничке заједнице, при чему су тужиоци овлашћени да, ако тужени то не учини, у истом дневном листу на терет туженог објаве изреку пресуде. У жалбеном поступку тужени је наводио да се, у смислу одредбе члана 199. ЗОО-а, може објавити само пресуда, а не и одређени текст садржине коју предлаже тужилачка страна. Ипак, Врховни суд је поводом наведене недоумице закључио да су „нижестепени судови правилно закључили да у конкретном случају има места примени одредбе члана 199. ЗОО-а, јер она овлашћује суд да може изрећи и сваку другу чинидбу којом ће се остварити сврха која се постиже накнадом, па чињеница да тужиоци не траже накнаду штете није од утицаја" (Пресуда Врховног суда Србије Рев. 229/2004/2 од 21. 4. 2004. године).

Правно лице које се бави пружањем јавних услуга, а које, као у претходно наведеном примеру из судске праксе, увреди одређено лице због националне припадности, може да одговара и кривично. Тако члан 174. Кривичног законика („Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016 – у даљем тексту: Законик) предвиђа кривично дело „повреда угледа због расне, верске, националне или друге припадности", које се гони по службеној дужности. Наиме, члан 174. Законика предвиђа да „ко јавно изложи порузи лице или групу због припадности одређеној раси, боји коже, вери, националности, етничког порекла или неког другог личног својства, казниће се новчаном казном или затвором до годину дана".

Члан 160. став 1. тачка 12. Закона о заштити потрошача („Сл. гласник РС", бр. 62/2014 и 6/2016 – др. закон) предвиђа прекршајну казну у износу од 300.000 до 2.000.000 динара за правно лице које одбије пружање услуге која може да се обави, уколико то није у супротности са другим прописом и општеприхваћеним пословним обичајима (у складу са чланом 26. став 1. Закона о заштити потрошача). Дакле, пријављивањем случаја надлежним инспекторима при Министарству трговине, туризма и телекомуникација може да се иницира поступак инспекцијског надзора угоститељског објекта у коме је одбијено вршење услуге иако је она могла да се обави.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

П: *Уколико је вођен дисциплински поступак против запосленог и исти је обустављен јер је запослени проглашен технолошким вишком, да ли је послодавац дужан да исплати трошкове адвоката запосленог за вођење дисциплинског поступка?*

О: У таквом случају послодавац није дужан да исплати трошкове адвоката запосленог јер га ниједан пропис не обавезује на то.

П: *Да ли, у складу са чланом 25. и чланом 10. Закона о систему плата запослених у јавном сектору, руководиоци унутрашњих организационих јединица у локалној самоуправи имају право на увећање плате по основу прековременог рада?*

О: У члану 25. поменутог Закона искључује се право на увећану плату за запослене на руководећим радним местима, сходно Каталогу радних места у јавном сектору и радним местима чији опис укључује одговорност везану за руковођење органом, организацијом или другим организационим обликом у јавном сектору, за време проведено на раду на пословима руководећег радног места, као и за државне службенике на положају, односно службенике на положају у органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе и функционере. Ограничење права на увећање плате не односи се на носиоце судијске и тужилачке функције, с обзиром на природу њиховог посла.

П: *Ако се старосни пензионер поново запосли код истог послодавца код којег је и остварио право на пензију, да ли има право на увећану зараду по основу минулог рада?*

О: Корисник старосне пензије који се поново запосли код истог послодавца код којег је и остварио право на пензију, има право да му се за обрачун минулог рада рачунају све пуне године проведене у радном односу код истог послодавца, без обзира на то да ли је реч о годинама рада пре остваривања права на пензију или после поновног заснивања радног односа у статусу пензионера.

ПРИВРЕДНО ПРАВО

П: *У овом случају ради се о пуноважности пуномоћи и њеном ступању на снагу. Наиме, одлуком скупштине из 2008. године именован је Управни одбор друштва, с тим да је у одлуци о именовању УО наведено да одлука ступа на снагу даном њене регистрације у АПР-у. Регистрација Управног одбора извршена је у року од 15 дана од дана доношења одлуке. У том периоду, дакле од дана доношења одлуке до дана регистрације у АПР-у, именовани чланови Управног одбора издали су пуномоћ. Да ли је ова пуномоћ пуноважна? Ако јесте, од када пуномоћ ступа на снагу, те од када пуномоћник има право да користи добијена овлашћења?*

О: С обзиром на то да је у одлуци наведено да пуномоћје ступа на снагу даном регистрације, именовани чланови УО постали су то даном

Школски одбор има 3 члана из реда Савета родитеља, сматра се да је Савет родитеља информисан преко својих представника о свим питањима која су од значаја за рад Школе. У конкретном случају Школа је поступила у складу са својим законским обавезама и Савет родитеља је о раду Школског одбора (одлукама Школског одбора) информисан преко својих представника, Извештаја о раду Школе и Годишњег плана рада Школе. Савет родитеља је саветодавни орган који своје предлоге, мишљења и сугестије доставља Школском одбору и од директора Школе може да тражи извештај о реализацији одлука Школског одбора. Увид у записнике Школског одбора Школа је дужна да дозволи ако је то прописано актом Школе.

Електронско издање за праћење јавних набавки

ИНГ-ПРО ЈАВНЕ НАБАВКЕ

ИНГ-ПРО ЈАВНЕ НАБАВКЕ – електронско издање за праћење јавних набавки – налази се на јавној интернет адреси www.javne-nabavke.net и представља издање намењено службама којима је у свакодневном раду неопходно праћење јавних набавки, које се објављују на Порталу јавних набавки, као и свих других пратећих докумената, при чему су заинтересоване за једноставан, ефикасан и брз приступ путем интернета, без икаквих поступака ажурирања од стране клијената (ажурира се аутоматски), као и са могућношћу обавештавања о набавкама које су им потребне и њиховим променама путем мејл-сервиса (директно на мејл корисника).

Зашто пратити ИНГ-ПРО Јавне набавке?

- **Зато што се добија дневно ажуран преглед свих јавних набавки и пратеће документације, које се објављују у складу са Законом о јавним набавкама.**
- **Зато што нуди јединствену претрагу свих врста огласа по више различитих критеријума: по појмовима у називу тендера, по предмету, по периоду важења огласа (важи од – до), по датуму објављивања огласа, по статусу огласа (отворен, закључен, обустављен), по врсти поступака, наручиоцима.**
- **Зато што је за добијање резултата претраге довољан један критеријум претраге.**
- **Зато што корисник може да одабере категорије предмета набавки које су му потребне и да само о њима добија обавештења путем мејл-сервиса, чиме је поштеђен свакодневног, мукотрпног листања огласа на Порталу јавних набавки.**
- **Зато што се за претплатну цену добија могућност неограниченог праћења свих категорија и свих типова јавних набавки (добра, услуге, радови).**
- **Зато што има све измене постојећих јавних набавки, што омогућава њихово једноставно праћење.**
- **Зато што има и базу победника тендера, са информацијама у ком је поступку јавне набавке одређени понуђач победио.**
- **Зато што има листу ЈН УЖИВО, која се ажурира свака два минута и на којој се налазе најновије јавне набавке, које још нису прошле процес редакцијске обраде.**

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ

- Уредба о измени и допуни Уредбе о разврставању радних места и мерилима за опис радних места државних службеника („Сл. гласник РС”, бр. 16/2018 од 5. 3. 2018)

- Правилник о условима за издавање лиценци за обављање послова у области безбедности и здравља на раду („Сл. гласник РС”, бр. 16/2018 од 5. 3. 2018)

- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Сл. гласник РС”, бр. 16/2018 од 5. 3. 2018)

- Уредба о остваривању посебних права бивших запослених у Министарству унутрашњих послова на територији Аутономне Покрајине Косово и Метохија („Сл. гласник РС”, бр. 17/2018 од 7. 3. 2018)

- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Сл. гласник РС”, бр. 17/2018 од 7. 3. 2018)

- Одлука о изменама и допунама Кодекса понашања државних службеника („Сл. гласник РС”, бр. 20/2018 од 16. 3. 2018)

- Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за државне органе („Сл. гласник РС”, бр. 20/2018 од 16. 3. 2018)

- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за државне органе („Сл. гласник РС”, бр. 20/2018 од 16. 3. 2018)

- Уредба о допуни Уредбе о коективном коефицијенту, највишем процентуалном увећању основне плате, критеријумима и мерилима за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начину обрачуна плате запослених у здравственим установама („Сл. гласник РС”, бр. 21/2018 од 19. 3. 2018)

- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 21/2018 од 19. 3. 2018)

ПРАВОСУЂЕ

- Судски пословник о изменама и допунама Судског пословника („Сл. гласник РС”, бр. 16/2018 од 5. 3. 2018)

БУЏЕТСКИ СИСТЕМ

- Правилник о изменама и допунама Правилника о начину и поступку вршења надзора над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката у којима су субјекти јавног сектора дужници и између субјеката јавног сектора, као и о начину и поступку достављања и преузимања података о преузетим обавезама субјеката јавног сектора, ради вршења тог надзора („Сл. гласник РС”, бр. 16/2018 од 5. 3. 2018)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем („Сл. гласник РС”, бр. 20/2018 од 16. 3. 2018)

ЈАВНА СВОЈИНА

- Уредба о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом и давања у закуп ствари у јавној својини, односно прибављања и уступања искоришћавања других имовинских права, као и поступцима јавног надметања и

• Правилник о изменама Правилника о испиту за стицање сведочанства о оспособљености за обављање делатности возара унутрашње пловидбе и одобрења за обављање делатности возара унутрашње пловидбе („Сл. гласник РС”, бр. 18/2018 од 9. 3. 2018)

ЕНЕРГЕТИКА

• Правилник о означавању енергетске ефикасности грејача простора, комбинованих грејача, комплета грејача простора, опреме за регулацију температуре и соларног уређаја и комплета комбинованог грејача, опреме за регулацију температуре и соларног уређаја („Сл. гласник РС”, бр. 17/2018 од 7. 3. 2018)

МЕТРОЛОГИЈА, КОНТРОЛА ПРЕДМЕТА ОД ДРАГОЦЕНИХ МЕТАЛА

• Правилник о начину узимања предмета од драгоцених метала („Сл. гласник РС”, бр. 20/2018 од 16. 3. 2018)

• Правилник о националним еталонима („Сл. гласник РС”, бр. 18/2018 од 9. 3. 2018)

БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ

• Правилник о измени Правилника о декларисању, означавању и рекламирању хране („Сл. гласник РС”, бр. 16/2018 од 5. 3. 2018)

ПОЉОПРИВРЕДА, СТОЧАРСТВО, ВЕТЕРИНАРСТВО

• Правилник о измени Правилника о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја („Сл. гласник РС”, бр. 16/2018 од 5. 3. 2018)

• Правилник о допуни Правилника о условима у погледу гајења и промета аутохтоних раса домаћих животиња, као и садржини и начину вођења Регистра одгајивача аутохтоних раса домаћих животиња („Сл. гласник РС”, бр. 16/2018 од 5. 3. 2018)

• Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2018. години („Сл. гласник РС”, бр. 18/2018 од 9. 3. 2018)

• Правилник о изменама и допуни Правилника о подстицајима програмима за инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета кроз подршку унапређења квалитета вина и ракије („Сл. гласник РС”, бр. 18/2018 од 9. 3. 2018)

• Правилник о изменама Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за квалитетна приплодна грла („Сл. гласник РС”, бр. 20/2018 од 16. 3. 2018)

• Правилник о измени Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству по кошници пчела („Сл. гласник РС”, бр. 20/2018 од 16. 3. 2018)

• Правилник о измени Правилника о захтевима за производњу и промет ароматизованих вина („Сл. гласник РС”, бр. 20/2018 од 16. 3. 2018)

• Правилник о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње и о храни и храни за животиње за коју се утврђују максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља („Сл. гласник РС”, бр. 22/2018 од 20. 3. 2018)

Електронско издање

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

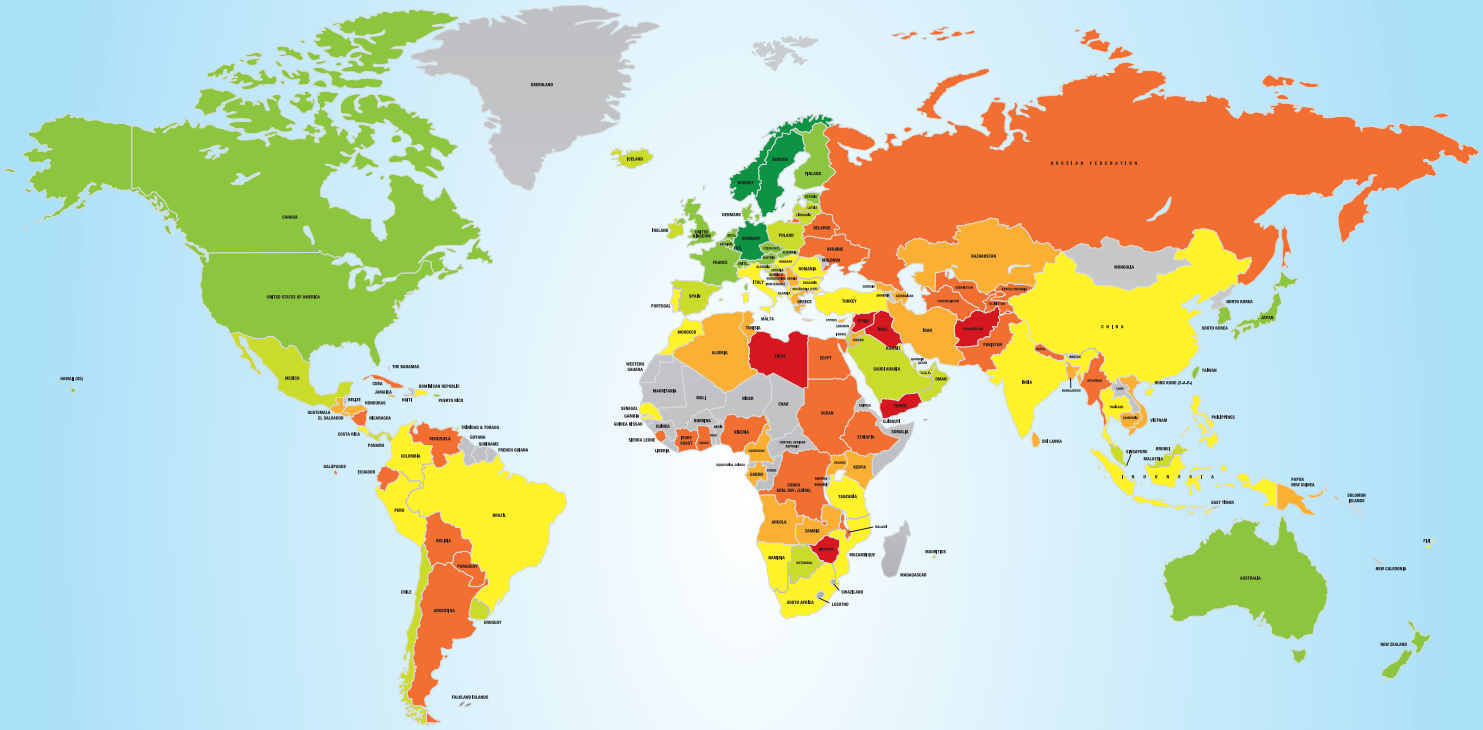
ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници www.propisi.net и садржи преко 250.000 докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, као и коментаре прописа врхунских стручњака, а сва ова документа међусобно су повезана.

ЗАШТО СЕ ПРЕТПЛАТИТИ БАШ НА ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова нуде могући резултати.

За претплату и друге информације нам пишите на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

ZAŠTITITE SVOJE POSLOVANJE
- PROVERITE DA LI SU VAŠI PARTNERI RIZIČNI!

Ocena rizika države

1	2	3	4	5	6	7

Nizak rizik **Visok rizik**

Nije ocenjeno

Manage your corporate regulatory compliance and protect your business!

dun & bradstreet
WORLDWIDE NETWORK

Bisnode
Make a smart decision

Za više informacija pozovite: +381 11 22 52 746 ili nam pišite na: marketing.rs@bisnode.com
www.bisnode.rs

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед